

Kaina metams 15 lt., pusmečiui 8 lt., 1 mėn. 1 lt. 50
 Kareiviams per pusę pigiau. Užsieny metams 25 lt.
 Atskiras numeris 30 centų visiems.

Skelbimai: petito eilutė 40 c., prieš tekstą dvigubai.
 Adresas: Kaunas, Nepriklausomybės Aikštė.

11 (355)

Kaunas, 1926 m. kovo m. 11 - 17 d.

VIII metai.

Pažymėtini įvykiai.

Kovas.

1 d. 1920 m. prie Gen. Štabo Literatūros Skyriaus įsteigta Kultūros ir Švietimo Sekcija.

8 d. 1861 m. gimė žymus Lietuvos visuomenės veikėjas Dr. Jonas Šliupas.

11 d. 1919 m. įsteigtas Atskiros pėst. brigados štabas.

14 d. 1923 m. Ambasadorių Konferencijos (iš Anglijos, Prancūzijos, Italijos ir kt. atstovų) Paryžiuje įžeistos Lietuvos teisės į Vilnių. Ambasadorių sprendimu patvirtinamos Lenkijos sienos ir pripažintas jai Vilnius.

14 d. 1923 m. lenkų partizanų gauja iš 100 žmonių puolė mūsų kariuomenės sargybą ties Kalvių kaimu ir jį užėmė. Mūsų kariuomenė priešpuolimu vėl atsiėmė sakytą kaimą.

15 d. 1923 m. lenkų partizanai puolė Beržininkų kaimą ir apiplėšė gyventojus.

16 d. 1923 m. lenkų kariuomenė didelėmis jėgomis puolė mūsų sargybą ties Panašiškių kaimu.

I. Iki šiol Karo Mokslo Valdyba nėra dar iš visų kariuomenės dalių bei įstaigų gavusi mėnesinių, už š. m. sausio ir vasario mėn., apyskaltų.

Pamatas: Įsak. Kariuomenei 174 N 1 § 8 p. iš 1921 m.

II. Š. m. balandžio m. 5-12 d. Kauno Miesto Savivaldybė rengia spaudos parodą. Parodoj bus išstatyti visi Lietuvoj išleisti laikotarpiai nuo 1918 m. iki 1926 m. spaudiniai, k. t.: knygos, žurnalai, laikraščiai, įvairios brošiūros, atsišaukimai ir t. t.

Parodos vedėjas sutiko dovanai įleisti kareivius į parodą.

Prāšau visų Kauno įgulos dalių pranešti iki kovo m. 20 d. Karo Mokslo Valdybai, kiek kurios dalies kareivių norėtų aplankyti spaudos parodą.

Pulk. Itn. **Burokas**,
 Švietimo Dalies vedėjas.

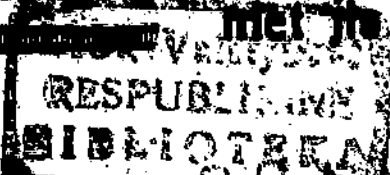
Kalkime geležį, kol karšta.

Sunku buvo gyventi Lietuvai po svetimu jungu. Visur skriaudžiama, begėdiškiausiu būdu plėšiama, ji negalėjo net svajoti apie augimą, tobulėjimą: jai rūpėjo bent tas apginti, ką ji turėjo, ką senovė jai palikusi buvo. Štai sakysime, kad ir kalbos dalykai. Kai maskoliai uždraudžia skaityti lietuviškas knygas, kai už nekalčiausią maldaknygę sodina sučiuptąjį „nusi kaltėlių“ trims mėnesiams kalėjiman, blogesniais atvejais ištrėmia jį į šaltąjį Sibirą, ar galima buvo panašioms sąlygoms ką nors nuveikti, kad ir kalbos ugdymo atžvilgiu. Čia reikėjo ne apie tai galvoti, ne kelti ugdyti, bet ginti nuo maskolų pasikėsinimo ją išplėsti iš mūsų apsaugoti kraštą nuo ištautinimo pavojaus. Tas pats buvo ir su visom kitom kūrybos sritim. Visur, kur tik neisi, rasi, jei ne žandaro leteną uždėtą, tai bent jos antspaudą paliktą. Kūrybos darbas buvo veik neįmanomas.

Bet ar nusiminė mūsų genčiai, ar nuleidę rankas aimanavo? Ne, petis į petį, vyras į vyrą stojo į darbą. Kas straipsnį rašė, kas jau atmuštą spaustuveje knygą iš užkiemių vilko, platino tarp žmonių, kas sakė pamokslus, kviesdamas susiprasti. Kad ir nepaprastai sunku buvo dirbti, bet vis tik buvo visų šviesesniųjų žmonių dirbama, nepaisoma nei kalėimų, nei Sibiro. Žodžiu, kad ir daug įvairių įvairiausių žabangų okupantų valdžia buvo sugalvojusi mums nuslopinti, pasmaugti, kad ir sunku buvo žmonėms gintis, bet buvo ginamasi, neatsižvelgiant jokių pavojų, aukų.

Pagalčiau išaušo Nepriklausomybės rytas. Atgijo Lietuva. Viskas sukrito, sujudo. Pradėta visuose frontuose kurti, dirbti. Kodėl? Todėl, kad viena vertus mes, ištisa amžių slopinami daug atsilikome nuo savo kaimynų; jie per tą laiką tiek pažengė pirmyn, jog mes jų akivaizdoje ubagai šiandien atrodome. O antra vertus reikėjo paskubom statyti savo valstybės rūmus. O kūrybai sąlygos kuo plačiausios. Kiekvienas ką nors gerą, naudingą sugalvojęs randa dėkingą dirvą sugalvotam dalykui įgyvendinti.

Ką jis nori gali rašyti, niekas šiandien nedraudžia. Tik jei bent raštai bus nukreipti prieš valstybę, tuomet ji negali jos viešumai rodyti. Šiandien jau ne-

reikia užsidarinėjus langines prie užsidegto žvakutės viena ranka rašyti, o kita, išgirdus bildesį už durų, parašytą tučtuojaus sudeginti. Dabar kita gadynė. Dabar turime geriausias sąlygas kūrybai ir darbui, palyginus su tuo, kas buvo anksčiau, užtat jas ir privalome tiksliausiai sunaudoti.

Bet ar tikrai jas taip, kaip reikėtų naudojame? Ar pilnai esame įvertinę savo padėtį ir ją supratę? Žinoma, daug esame supratę, daug padarę, bet ne tiek, kiek turėtų būti padaryta, kiek reikėtų suprasti. Mes, kaip jau anksčiau buvo pasakyta, esame gerokai atsilikę, nesame dar paviję savo vakarų kaimynų, bent sakysime, prieškariniu jų stoviu, tuo tarpu kai jie kas dieną žengia pirmyn. Reiškia mums reikia dešimteriopai daugiau padaryti per vieną dieną, negu visi mūsų kaimynai padaro drauge suimti. Be to, ir sąlygomis nusiskusti negalima. Jei mūsų genčiai, kovodami už laisvę Lietuvai, iš visų pusių žandarų apsupti, neturėdami spausdinto žodžio, savo mokyklų vis tik daug padarė. Tai kiek šiandienėmis sąlygomis mes turėtume padaryti, jeigu netinginiautume. Žinoma, tūkstančiais, milijonais kartų daugiau. O jei nepadarom, tai jau ne sąlygos, ne kas kitas, bet mes patys kalti esame.

Štai kad ir mes kariai. Ar daug mes parodome veiklumo tenai, kur jo per akis privalo būti. Mes juk turime nemaža blogų paliakimų, ne vienas mūs yra blogų įpročių apsėstas, o kur vaistai, kas gydys? Aišku, patys turime ieškoti vaistų, patys gydytis. Tie blogumai juk kilę yra ne iš blogos mus lietuvių prigimties, bet yra tų pačių okupantų, burliokų, lenkų palikimas, tai šašai, kuriuos nesunku pašalinti. Mes turime štai, kad ir „Karij“. Tai mūsų prieštalius, kuriame turėtų tilpti ne tik tai, kad sakysime, dalyje įvyko vakarėlis, paskaita, bet ir tas, kas turėjo įvykti, o ne įvyko. Reikia, kad jos atvaizduotų ne tik tai gerąsias mūsų šalis, bet kas svarbiau, mūsų blogąsias, su kuriom reikia kovoti, naikinti, rauti šaknis piktžolėms. Tuo tarpu, kai apie šiuos klausimus mū-

sų rašėjų visai nekalbama, o tiktai skelbiama tai kas buvo gero padaryta. Ir tai dargi ne visų. Štai kad ir vaidatiečiai pirmą tik kartą pastarojo pusmečio laikotarpyje parašė žinutę. O ar maža ten yra žmonių mokačių rašyti, ar kas jiems kliudo, ar reikia langines užsidarius prie žvakės rašyti ir nuolat klausyti kas dedasi už durų? Žinoma ne. Tai kodėlgi nerašoma? Todel, kad mes sergame neveiklumo, apsileidimo ligą, mat mūsų gyslose daug dar pasiliko vergiškų papratimų. Mes esame pratę tūnoti paliepyje, bijome rodytis viešumon, klausome, o ką, girdi, kiti pasakys...

Taigi, vyrai, ne metas dar snausti, ne metas klausyti ką kiti pasakys. Jei būtų mūsų bočiai klausę ką rusai sakė, tai nei „Aušros“ nei „Varpo“ nebūtume matę, o šiandien dar būtume vergavę. Reikia mėginti kiekvienam plunksną, reikia rašyti, kovoti su blogu, kelti gerą. Reikia atminti jog sunkiai iškariauta laisvė ir nepriklausomybė reikalauja iš mūsų dešimteriopai daugiau darbo, negu mūsų bočių buvo dirbta; mūsų juk gyvenimo sąlygos dešimteriopai lengvesnės, palankesnės. Reikia stiprinti nepriklausomybės ir laisvės pamatus. Ar galime užtat, mes šviesesnieji, kurie privalome mokyti savo brolius, tylėti, kai reikia prabilti, kai reikia kitą paskatinti darbą dirbti? Taigi lauk iš mūsų tarpo sustingimas ir neveikli lauksena rytojaus, stokime darban. Juo labiau, kad pakalbėti mums nei laiko, nei energijos nestinga, o kai reikia viešai savo sumanymą išdėstyti, viešai vienu ar kitu klausimu nuomonę pareikšti, tai mes tuoj į savo paliepij neriname. O tuo tarpu kiek įvairių klausimų, kad ir kareivio gyvenimo srityje nūdien iškyla, kiek pamokinančių atsitikimų, klaidų, silpnųjų ir t. t. Taigi nesnauskime — vyrai kalkime geležį, kol karšta. Nesikūprinkime it seniai, iki stuburys dar tiesus. Bet galvas pakėlę aukštai, sėkime šviešos grūdus, raginkim apsnūdusį broli, steikime didelę, šviešią ir susipratusią Lietuvą, o tas pasiekti nesunku. Tik darbo, pasišventimo daugiau. Daugiau veiklumo ir drąsos. Rašykime „Kariui“.

Lietuvos gyvenimas.

— Lietuvos Prezidentas paskelbė rinkimus į naują Seimą, kurie įvyks š. m. gegužės m. 8 ir 9 d.

— Seimas. Kovo m. 2 d. Seimo sesija pasibaigė. Seimo prezidiumas, neturėdamas Seimo daugumos pasitikėjimo, turėjo atsistatydinti.

Kovo m. 5 d. Seimas naujai sesijai išrinko prezidiumą: pirmininkas prel. Justinas Staugaitis (ūk. sąjungos), I vicepirmininkas — Feliksas Mikšys (ūk. s.), II vicepirmininkas — Magdalena Galdikienė (krik. dem.), I sekretorius — Juozas Skyrius (ūk. s.) ir II sekretorius — Tylenis (kr. d.).

Seimas pirmame savo posėdy visais 3 skaitymais priėmė Seimo rinkimų įstatymo pakeitimą, būtent: 1. Iš Klaipėdos krašto sudaroma atskira dešimta rinkimų apygarda ir 2. Seimo atstovų būsimajam Seimui nustatoma 85. Dabartinis Seimas turi 78 atstovus ir jame dar nėra Klaipėdos krašto atstovų.

— Vyriausybės darbai. Pašalpa naujakuriams. Žemės Reformos Valdyba praneša, kad 1925 m. naujakuriams šelpti iš paskirtų 4 436 000 litų, sunaudota: sėjos reikalams 805.070 lt 68 ct., inventoriui įsigyti 907.723 lt. ir trobesiams statyti 2.481.951 lt. 15 ct. Iš viso 4.194.744 lt. 83 ct.

— Pasaulis žinos apie mūsų ūki. Žemės Ūkio Ministerija nutarė įsteigti tam tikrą įstaigą, kuri turės nuolatinįs santykius su tarptautiniu žemės ūkio institutu. Šio instituto narys yra ir Lietuva. Sakyta

įstaiga siuntinės institutui reikiamų žinių apie mūsų žemės ūki.

— Išvažiavo į Tautų Sąjungos posėdžius. Paskirta Lietuvos delegacija Tautų Sąjungos posėdžiams: užsienių reikalų ministeris prof. Reinys, Lietuvos atstovas prie Tautų Sąjungos Dr. Zaunius ir Lietuvos ministeris Prancūzijoje p. Klimas kovo m. 4 d. išvyko į Ženevą. Pakely prof. Reinys Berlyne apsilankė pas Vokietijos užsienių reikalų ministerį Strezemaną ir viceministerį Šubertą, su kuriais kalbėjosi Tautų Sąjungos posėdžių klausimais.

Vieton išvykusio į Ženevą prof. Reinio, laikinai eis užsienių reikalų ministerio pareigas Dr. Bistras.

— Savivaldybės. Kaip statosi Kaunas. 1925 m. Kauno Miesto Valdyba leido statyti Kaune 83 gyvenamus mūrinius namus, 22 negyvenamus mūrinius (krautuvėms, sandėliams ir kt.) 224 gyvenamus medinius namus ir 166 negyvenamus medinius, ir 8 prekybos ir pramonės reikalams. Be to, į šį skaičių neįeina valstybės ir miesto valdybos statomi namai.

— Įvairios žinios. Žemaitiškas patriotizmas. Jau partijos pradėjo ruoštis prie naujų Seimo rinkimų. Šiuose rinkimuose žemaičiai stato kandidatų sąrašus tik savus, t. y. žemaičius, ko iki šiol nebuvo pastebima. Pav., Ūkininkų Sąjungos skyrius Telšiuose sustatė savo kandidatų sąrašą iš vienu žemaičių. Tik vienai vienas aukštaitis pateko į sąrašą.

— *Nuteisė lenkų dvarininke.* Kovo m. 2 d. Kauno Apygardos Teismas nuteisė 1½ metų sunkių darbų kalėjimo generolienę de Bondy už veikimą lenkų naudai. Einant amnestija bausmė sumažinta iki 9 mėnesių. Kada ėjo lietuvių mirtinos kovos su lenkais, gen. Bondy, būdama Lietuvos pilietė ir gyvendama Lietuvoje, rinko iš vietos žmonių aukas ir siuntė jas lenkams. Be to, kada buvo ištremti iš Vilniaus 33 lietuvių ir gudų veikėjai, gen. Bondy pasirašė po protestu, kam, girdi, lenkai paleido juos iš kalėjimų. Ir kitokių šunybių pridirbo lietuvių nenaudai.

— *Neris su Nemunu rūstauja.* Staiga išjudinęs ledą Neris susispyrė ties įtaka Nemunan, kuris dar stovi. Tuo būdu Nemunas ir Neris žemiau Kauno užversti ledais ir nepraleidžia vandens. Del to šis pakilęs veržiasi mfestan. Vanduo apsėmė didelę dalį Kauno senojo ir naujojo miesto. Naktį į kovą mėn. 6 d. varpų ir gaisrininkų pavojaus signalais sukelti gyventojai bėgo į antrus namų aukštus arba į aukštesnes miesto vietas. Pirmi aukštai apsemti. Marviankos priemiesčio tik namų stogai matyti iš ledų; du namus visai nunešė. Taip pat apsemti ir kiti Kauno priemiesčiai prie Nemuno. Eigulių tiltas nuneštas; suardyta jau ir Slabados tilto dalis; pastarasis ledų pakeltas plūduriuoja. Taip pat pavojus gresia ir Aleksoto tiltui.

Jau arti 20 metų, kaip Kaunas tokius potvynius matė.

Žuvusiems dėl Nepriklausomybės.

Jūs žuvt garbingai,
Bet jūs darbo vaisiai
Nežus niekad...

Parodėt pasauliui
Mūs ginklų tvirtybę,
Apgynėte laisvę
Brangios Lietuvos...

Ltn. Šaltenis.

Valio, tėvyne!

(Žiūr. „Kario“ 10 Nr.).

Gyvenimas pulke patiko Jonui nuo pat atvykimo dienos. Malonus jam buvo didelis, aukštas, švarus kambarys, eilėmis, it rikės rugių, sustatytos ir gražiai uždengtos lovos. Patiko ant sienos pakabinta didelė vytis ir dar labiau patraukė, Jonio akį Lietuvos kuni-
gaikščių paveikslai! Kareivinėje atrodė jauku, šviesu ir meilu. Tik pirmą kartą jam kažkodėl miegas nelindo.

Visą laiką spengė ausyse traukinio dundėjimas, o lempos šviesa iš palubių kludė blakstėnams susiverti. Galvoje irgi lyg ne viskas dar buvo susigulėję. Tik auštant Jonas primigo.

Pulke kareivių mokslas jam irgi patiko. Jis, mat, mokėjo skaityti ir rašyti, tad statutus apgalėti nesunku

Kipras Petrauskas.

„Kipras Petrauskas — šviesiausias reiškinyš lietuvių meno danguje“. L. Blektė (latvė).

Gražus, saulėtas pavasario rytas. Mūšiai sustojo. Jaunas lietuvių kareivėlis ilsisi. Iš štabo pranešta, kad šiandien atvažiuoja į pulką dainininkas Petrauskas. Prie štabo privažiavo arkliai su sėdneiu fajetonu vidury kokiu tai kareivio rūbais apsitačiusiu žmogumi. „Tai girdi, Petrauskas, o gal koks nors Steigiamojo Seimo atstovas, ar ne vėl tik mitinguoti... O, tie mitingai“. Bet tai būta tikrai Petrausko. Pasigirdo: „marš, marš kareivėliai“... Kareivių akyse sužibo ašaros. Šis, paprasto kareivio miline apsitašęs kareivėlis, lyg lakštingalas, žavėte žavėjo išvargusius, pusalkanius, jaunas, idejų vedinus, kareivius. Savo daina parodė jiems kai tauta juos myli. Dainos baigtos, Kipras Petrauskas išvažiuoja lydimas katučių ir triūkšmingo „valio Petrauskas, valio Kipras“... Valstybė susitvarkė. Žengia jau į 9 nepriklausomybės metus. Daug nudirbta. Ir dabar vėl visų minimas Kipras Petrauskas. Ar jį kas nors ištko?

Ne! Šemet kovo m. 3 d. sueina 20 metų jo sunkaus artisto darbo. Jam ruošiamos 20 m. sukaktuvės.

Čia pravartu būtų, mažuma, atskleisti jo gyvenimo knygos ir vargingus lapus. Dabar mūsų garsusis dainininkas užaugo vienoj dzūkų šeimoj, Vilnijos krašte. Jo brolis Mikas buvo vargonininkas. Jau 14-15 m

buvo. O rikiuotės irgi nebijojo. Žodžiu jam viskas sekė gerai. Tik sunku buvo gimnastikuoti, Jonas, kad ir stiprus, sunkų darbą dirbti įpratęs vyras, bet neturėjo miklumo, Jonui stigo lankstumo.

Apsiverst įkibus į žiedus, ar išsisupus šokti iš paralelių jam sunkiau buvo, negu prinešti 20 virtuvės katilų vandens ar prikapti kalną malkų.

Kiekvieną kartą ėmė jį pavydas, kada jis matė būrininką, kai šis įkibęs į žiedus sukosi per galvą ratu. Tartum malūno sparnai, arba kaip jis įsisupęs ant paralelių užversdavo kojas, kurios iškilusios aukštyt sustingęs stulpas stovėjo. Būrininko patartas gimnastikuotis per visą liuosą laiką, Jonas nesnaudė. Iš pradžių, kad ir nesisekė, bet jis nebojo. Rankos rodėsi tiek silpnos, kad Jonas ant jų negalėjo laikytis. Kojos irgi it švino pripiltos. Lipant ant paralelių jam atrodė, kad kažkas krūtinę replėmis nori sutriuškinti. Bet laikui bėgant Jonas pasidarė toks gabus ir mitrus kareivis, kad jį viršininkas nesvyruodamas į mokamą komandą paskyrė. Šešioms savaitėms vėliau, jis buvo paskirtas į kuopą būrininku ir išvyko frontan.

Kuopai teko kurį laiką būti ties Širvintais pabėgusio lenko dvare, o vėliau dalyvauti fronte.

Buvo ruduo. Kareiviai vienai sugulę ant patiestų šiaudų, kiti po kelis šnekučiavosi tarp savęs, tretitaisė nakties patalą. Vienas tiktai Jonas atsisėdęs ant malkinės kaladės kažką galvojo. Jo mintys toli nuo fronto, nuo draugų. Štai jau metai kai jis tarnauja kariuome-

Kipras pramoko varguonauti. 1906 m. iš kaimo, del savo gražaus balso, pakviestas dainuoti „Birutės“ draugijoje Vilniuj. Išgirdusi Petrausko balsą mūsų šviesuomenė susirūpino jo talentingumu ir padėjo išvykti į konservatoriją, Petrapily. Dar 3 kurso studentas jau kviečiamas Imperatoriško Marijos teatro dainuoti. 1910-1911 m. buvo jo nuolatinis dainininkas. 1920 m. grįžta Lietuvon ir įstoja į mūsų jauną kariuomenę Literatūros skyriun, eiliniu — savanoriu. Iš ten važinėdavo į visas kariuomenės dalis ir savo gražia daina linksmino fiziniai nuvargusius kareivius ir kėlė dar aukščiau jų dvasią, pasiryžimą, pasiaukavimą tėvynės labui.

Be to, jam rūpėjo ir mūsų tautinės operos įkūrimas ir tas nenuėjo veltui. 1920-XII. 31 d. vaidinama pirmoji lietuvių kalboj opera.

Nuo to laiko jis ten nuolat darbuojasi, linksmindamas visus savo gražiai žavinčia daina. Ten dirbdamas nepamiršta jis ir kariuomenės dalių, itin jos užkampių.

Jo 20 m. sukaktuvėms paminėti mūsų opera vaidino „Lohengriną“. Kaip ir visuomet, čia dar ir savo gražioj — užtarėjo nekaltos mergaitės — našlaitės rolėj, buvo žavėtinas. Baltas, sidabrinuose spinduliuose paskendęs, stovėdamas ant laiptų ties atplaukusiu laiveliu, tvkia, tykia, žiūrėdamas į tolį rodos, lyg kalbėte kalbėjo į jo klausančius žmones. Ir teisybė, visi jo užmirę klausė...

Vaidinimas baigtas. Prasideda sveikinimai. Pirmas sveikino Valst. Prezidentas su dovana, toliau Svet. Ministerija su dovana, Latvių atstovybė su dovana ir kiti; viso virš 70 organiz. Iš kariuomenės dalių bei įstaigų: raštu Karo Mokslo Valdyba. Sveikinimo turinys: „Operos artistui p. Kiprui Petrauskui. Didžiai gerbiamas Ponel K. M. Valdybos vardu sveikinu Lietuvos Nepriklausomybės karo kareivį savanorį. Kaip 1920 m. dieviška daina padėjote Lietuvos kariams Tėvynę nuo priešų lenkų ginti, taip ir ateity tvirtinkite tautos dvasią, kad ji būtų galinga ir gyva. Pulk. leit. inžinierius Dirmantas. Kaunas. 1926. III. 3 d.“. Žodžiu: Karių teatrą — p. ltn. Brazulevičius, 6 pėst. pulko — V. ltn. Papartis, 4 art. l. pulko — maj. Traškevičius ir kiti karininkai, atstovaudami tą bei kitą įstaigą. Besveikinant nepamiršta ir Vilniaus vadavimo...

Ne tik mes, bet ir svetimųjų valstybių spauda gražiai, širdingai paminėjo Kipro Petrausko 20 m. sukaktuves, įdedami jo atvaizdus. Taip minėjome mes ir svetimšaliai mūsų operos dainininką.

Garbė Kiprui Petrauskui taip aukštai iškilusiam ir tautai, kuri turi tokius talentingus, iš liaudies kilusius, žmones. Jie savo gabumais kelia ir tos tautos vardą. Tauta už tą juos moka ir priderančiai pagerbti. Kas matė Petrausko sveikinimus, tas tikrai pasakys, kad tauta jį sveikino karališkai.

B.

Kariuomenės kultūros ir švietimo darbas.

Niekas į tai nekreipia dėmesio, kad šiandien tik kariuomenė plačiai ir primygtinai kovoja su neraštingumu suaugusių tarpe.

Senais laikais, kada kareivis atlikdavo viską viršininko akyvaizdoje, nuo jo nedaug buvo tereikalaujama. Jis turėjo gerai mokėti kariauti ir būti klusnus.

Prancūzų — Prūsų karui pasibaigus sakydavo, kad prūsai laimėjo mokytojų dėka; tas parodo, kad maža būti užvesta mašina, reikia dar būti ir geru piliečiu, tėvy-

nės sūnum. Rusų - Japonų karas parodė, kad mažas, bet protingas Dovydas nugali net milžiną Goliąfą, „makaka“ japonas nugalėjo rusus, kurie stodami karan gyrėsi japonus „kepurėmis užmėtysią“. Didysai karas dar daugiau šiuo atžvilgiu yra pamokintis. Maža būti skaitlingiems, reikia turėti vidujinės jėgos, noro nugalėti; tas atsiekiamas visos tautos sambūriu. Dabar kariuomenė — visa tauta, su jos gerais ir blogais ypatumais.

neje. Laikas praslinko nejučiomis, o namų vis tik drūčiai pasiilgo. Atrodė, kad savo giminių jau keleri metai nematė. Štai — manė jis — daug ką žmonės išgalvojo, o iki šiol negali padaryti, pavyzdžiui, tokį kaurą, kad atsisėdai ant jo kaip mat ir namie. Pasikalbėjai su namiškiais, pasisvečiavai pasimatei su visais, sėdai ir prieš patikrinimą vėl pulke. Gerai būtų pamatyti, ką dabar namiškiai veikia.

Juo labiau, kad gromatų iš kaimo Jonas gaudavo retai. Užtat kiek jis pasidžiaugdavo gavęs Marytės laiškutį. Tikra šventė Jis skaitė jį kelias dešimtis sykių ir nešiodavo kišeniujė tol, kol nesusitrindavo.

— Apie ką užsisvajojai, drauguži, — uždėjęs ant peties ranką, paklausė jo draugas Kazys, su kuriuo Jonas pabaigė mokamąją komandą ir dabar buvo drauge kuopoje. Jonas iš karto nieko neatsakė. Kiek lūkterėjęs, nedrąsiai prabilo:

„Taip sau, žinai apie viską“.

Jis tik dabar pamatė, kad jau buvo uždegtas žiburys ir kareiviai skubino su katiliukais karštos kavos parsinešti.

Kartą vėlai, po patikrinimo, kada jau arti pusės kareivių miegojo, kuopos vadas atsiuntė įsakymą pasiruošti žygiui. Tuoj išdalino šovinius, išrikiavo, visus patikrino ir vėl leido kiek prigulti iki bus gautas kitas įsakymas, kas daryti. Jonas visą laiką nerimo. Juk jis jau ne pirmąkart fonte, dar būdamas eiliniu kariavo

su bermontininkais; jau ne be pirmąkart jį kelia naktį ir dalina šovinius, bet šį sykį viskas jam atrodė kitaip.

Buvo jau vidurnaktis, ne vienas kareivis spėjo snaptelti, kai atvykęs kuopos vadas su dviejais jaunesniais karininkais liepė visus rikiuoti. Pusvalandžiui praslinkus kuopa ramiai žygiavo iš dvaro.

Naktis buvo tamsi, nors į akį durk. Neišbrendamas purvas smaukė nuo kojų batus. Eiti buvo sunku ir nepatogu. Niekas kareivių nekalbėjo, nejuokavo.

Jonas žygiavo kuopos dešiniajame sparne. Greta jo ėjo leitenantas K. Tai buvo visos kuopos mylimas karininkas. Kad ir griežtas, smarkus, bet užtat visuomet teisus ir doras. Retai bausdavo už prasikaltimus, o jo klausė visi, kaip tėvo. Be to, jis buvo nuolat linksmas. Jo gražiam veide visuomet žibėjo juokas. Penkių žodžių nepasakys, būdavo, nepalinksminęs kareivių. Visados lygus, su visais malonus, jis buvo viršininkas, kokių retai pasitaiko.

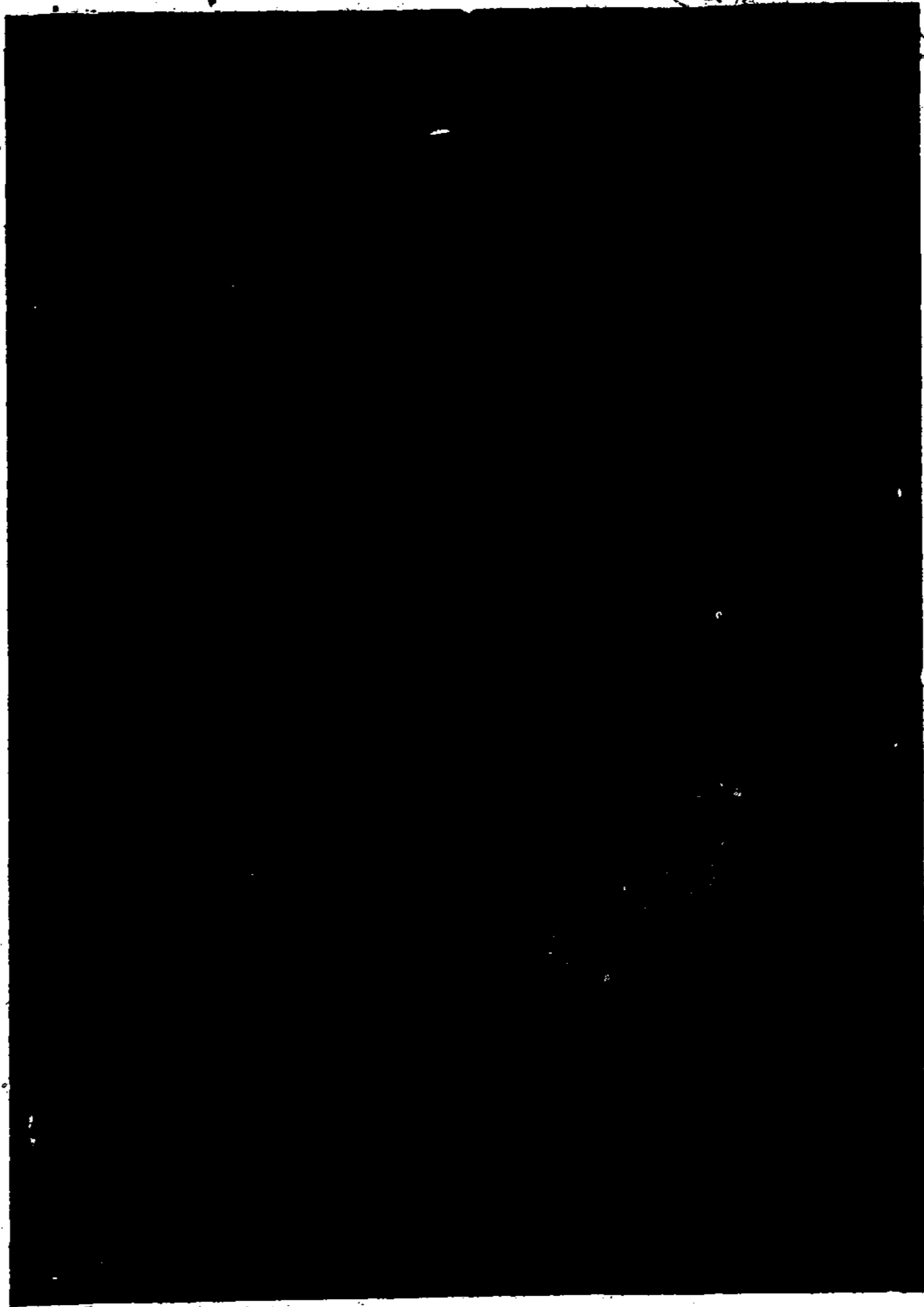
Šiaip žygiavo kuopa arī dviejų valandų. Pagaliau sustojo. Kuopos vadas pasišaukė du jaunesnius karininkus ir kiek pažengęs pirmyn, ką tai jiems ilgai aiškino. Kareiviams leista buvo pasitaisyti. Aštuonioms ar dešimčiai minučių praslinkus karininkai vėl grįžo prie kuopos.

— Štai vyručiai, — surinkęs prie savęs kareivius patylom prabilo kuopos vadas. Šiandien į kaimą N. atvyko lenkai. Mums įsakyta juos tučtuojau išvyti, o

Kiekvienas karas suteikia daug naujo kariuomenės gyvenimui. Po Japono karo rusai grėbėsi ne tik tinkamiau mokytis, bet ir auklėti savo kariuomenę; prancūzai XIX šimt. gale pradėjo daug kreipti dėmesio į kareivių švietimą. 1908 m. prancūzų laikraštis „Echo de Paris“ rašo, kad jau net per daug užsiimama švietimu, pamirštant karinį apmokymą...

Į kariuomenę pradedama žiūrėti, kaip į tautinio auklėjimo mokyklą. Tą savo žodžiais patvirtina generolas Hayter, sakydamas: „Tauta duoda kariuomenei jaunuolius, kurie nėra dar subrendę piliečiai; kariuomenės gi uždavinys gražinti juos jau subrendusiais. Tame gūdi viena gražiausių ir kilniausių kariuomenės misijų“.

Didžiajam karui pasibaigus ilgai vergavusi Lietuva vėl tapo savarankiška nepriklausoma valstybė. Praeitį parodė ir išmokino, kodėl nereikia lengvai fikėti ir klausyti gražių vylių.

Valstybės Operos artistas Kipras Petrauskas (Žiūr. 95 pusl.).

Kovėsi jaunutė Lietuvos kariuomenė sulig savo išgalėmis. Priešų buvo daug: bermontininkai, rusai, klastingi — lenkai, pagrobę mūsų sostinę Vilnių. Bet mūsų pasiryžimas padėjo juos nuveikti. 1920 m. gale sustojo ginklai žvangėję.

Reikėjo imtis grynai kuriamojo darbo, ypač mūsų jaunoj kariuomenėj.

Jau 1920. II. 29 d. K. Apsaugos viceministeris mjr. Merkis patvirtino Generalio Štabo Literatūros Skyriaus kariuomenės kultūros bei švietimo Sekcijos veikimo programą. Tos sekcijos tikslas: „Išauginti kareivius susipratusiais piliečiais, kad jie patys atsispirtų priešų agitacijai ir būtų sąmoningas kovotojai“ (1. §). Toliau kalbama apie dalių švietimų komisijų sudarymą (3-5 kariai), apie kareivių kiekvienoj kuopoj mokyklą. Ten pasakyta kad „mokyimo pareigos pirmučiausia turi būti uždedamos buvusiems mokytojams“.

kas bus vėliau — pamatysime. Kad juos surietus į ožio ragą, turime būti atsargūs, nekelti triukšmo. Na, Dieve padėk, žygiuosim! Kiek lūkterėjusi susiskaldžiusi būriais kuopa leidosi kaimo N. linkui. Jos priešakyje žengė žvalgai, leitenanto vadovaujami, kurių tarpe žygiavo ir Jonas.

Buvo tylu ir ramu. Didelis kaimas, tarytum išmišęs, nė vienu ženklu neliudijo kad jame kas būtų buvęs. Net šunes ir tie nelojo. O žvalgai žengia vis pirmyn ir pirmyn. Jau matyti grįčios... Kaimas tuojau bus mūsų galvoje Jonas. Tik štai tamsoje visai netoli pliokestelėjo šūvis. Po jo pasigirdo antras, trečias... ir prasidėjo traškėjimas. Leitenantas šoko į dešinę iš kur pasigirdo šūviai. Jonas leidžiasi paskui. Kažkoks vidaus balsas stumte stūmė eiti paskui leitenantą jį. Jam buvo aišku, kad gulint vietoje, mažiau pavojaus, kad čia jo ir kulka nepasieks, bet jis nenori nuo leitenanto atsilikti.

— Kas čia? paklausė leitenantas, išgirdęs Jono žingsnius.

Tamsta leitenante, atsakė pakuždomis Jonas. Tai tu, gerai!

— Palauk, reikia apsidairyti. Kuris čia biesas šaudė. Sustoję klausosi. Tuo tarpu priešakyje pasigirsta žingsniai. Jų linkui kažkas eina iš kaimo.

— Gulk iš kairės, o aš dar pažiūrėsiu.

Jonas krenta kaip akmuo žemėn ir laukia. Tuo tarpu vis arčiau ir arčiau girdėti žingsniai. Štai prie-

šakyje išdygsta keletas skubančių lenkų kareivių. Nespėjo jie dar vieno žingsnio peržengti, kai trenkia šūvis. Tai šovė iš revolverio leitenantas. Jonas irgi paspaudė gaiduką. Paskui antrą kartą, trečią ir Jonas nieko nemato, negirdi. Tik štai kasta staiga pagriuvo ties Jonu. Jis žvilgtelėjo ir apmirė: plačiai išskėtęs rankas, kniūbščias gulėjo leitenantas. Jonas dar kartą pasuko spynos užraktą, dar kartą paspaudė gaiduką, bet šūvio nebuvo: pistonas nedegė. Argi abiem reikės žūti, knystelėjo Jono galvoj. Niekuomet taip nebuvo, kad šautuvas neįskeltų... O lenkai štai čia pat, jau visai netoli Jono.

O gal granata išgelbės, dingtelėjo Jono galvoje. Vienu akimirksniu tvirtai suspaudęs rankoje granatos kotą, šoko Jonas iš patvorio, timtelėjo granatos virvelę iš švystelėjo ją lenkams po kojų. Pasigirdo sproginimas. Atmerkęs Jonas akis mato ant žemės keturius išsitiesusius lenkus, kurių tik vienas buvo vos gyvas ir dejuodamas vartėsi purvuose. Keli lenkai nurūko atgal. Nudurt ir šitą biaurybę, atkeršyt jam už leitenanto mirtį, pamanė Jonas ir suspaudęs šautuvą pasuko į gulintį lenką. Bet pagailo jam sužeisto. Atsigrižęs dar kartą žvilgtelėjo į gulintį leitenantą. Sunku pasidarė Jonui ir dvi didelės ašaros nuriedėjo per skruostus. Tuo tarpu ties kaimu vėl pasipylė smarkus šautuvų traškėjimas.

Vis vien jau leitenantui nieko nepadėsiu, pamanė Jonas. Reikia skubėti prie draugų. Tuo tarpu jau buvo

Toliau sakoma: „Kareivių mokymas ir kareivių mokyklos steigimas yra priverstinas, kas skelbiama Liet. Kar. Įsakyme 255 N. 9 § iš 1920 m.“. Reikalaujama, kad kiekviena dalis pasirūpintų „erdvų būstą kareivių klubui“; Klube turi būti skaitykla ir knygynėlis (be agitacinės, siaurai partinio turinio, literatūros), ir žaislai (tik ne kortos). Rengiami pasilinksminimai, scena ir vieta šeimyniniams vakarėliams rengti. Dalių krautuvis bei bufetai (be svaiginamų gėrimų) perkeliama į klubus. Nepamirštas sportas ir ekskursijos.

Klubų lėšos sudaromos iš dalies pinigų aukų, vakarėlių ir kitų pajamų.

Taip atrodo norai tvarkyti mūsų jaunos kariuomenės švietimą kareivių tarpe. Vėliau pradėtą darbą tvarko Įs. Kar. 174 N iš 1921 m. 6 N 1 § iš 1923 m. K. A. Ministerio Įsak. 21 N iš 1924 m. ir 36 N iš 1925 m. ir atskiri K. M. Skyriaus bei Valdybos nurodymai. K. A. M. Įsakymas 21 N 1 § iš 1924 m. primygtinai įsako vesti griežtą kovą su neraštingumu kareivių tarpe. Įsakymas reikalauja, kad nė vienas normaliai išsilavinęs kareivis neturi būti iš dalies išleistas neišmokęs skaityti ir rašyti.

Siaip suglaudus atrodo mūsų kariuomenės švietimo darbas. Kas yra gyvenime — tuoj pamatysime. (Bus daugiau).

Plk. ltn. Burokas.

Kariuomenės gyvenimas.

„Širdies kerštas“ Karių Teatre. Kovo m. 6 d. Karių Teatras Kauno įgulos kareivių klube vaidino 3 veiksmų melodramą „Širdies kerštas“. Vaidino patyrusios teatro jėgos, k. t. pp. Braziulevičius, Gedekienė, Lurje ir Pratkus. Vaidinimas visais atvejais vykęs. Pats veikalėlis yra sulietuvintas. Pilnas gyvenimo audrų: meilės, skausmų, klastų, kvailių ir tt.

Kauno įgula. Kovo m. 8 d. Valstybiniam Teatre kariams buvo vaidinta „Sudrumsta ramybė“. Pra-

gerokai prašvite. Kiek pabėgęs Jonas išvydo, kaip lenkai, jo būrio spaudžiami, tupčioja, nežino kas daryti. Mato kaip Kazys suguldęs grandinę juos mušė, kai griuvo lenkai. Tik štai kažkas jam taip smarkiai sutrenkė koją, net šiurpu pasidarė. Gulk, kužda jam vidaus balsas, palauk juk tu jau sužeistas. — „Ne, tvirtai jam sako antras balsas — ten žūsta draugai, skubėk jiems pagalbon.

Šlubuodamas, kartkartėmis klupdamas, šautuvu ramstydamas, dantis sukandęs skuba Jonas pas draugus. Jis dega kerštu už leitenanto mirtį.

Štai jau visai arti grandinė, bet kas su antra koja atsitiko? Ji irgi atsisako eiti. Pašoko Jonas aukštyn, sušuko ir pargriuvo žemėn...

— Nejaugi pasiliksiu čion? Ne, slinksiu pirmyn tarė Jonas, reik eit pagalbon, reikia atkeršyti jiems... Vilkdamas peršautas kojas sliaužė Jonas pas draugus. Jis jau nejaučia skausmo, nemato pavojaus. Jis visai arti savo grandinės.

— Valio, tėvynė, nesavu balsu sušuko Jonas.

Valio... Valio... atsiliepė visa grandinė. Sukratė Joną džiaugsmas, jo noras išsipildė. Lenkų jau nėra. Visi jie kaip kurapkos išsiblaškė, bėgo iš kaimo... Šoka ir Jonas. Bet kas atsitiko? Kodel taip keistai suvirpėjo keliai, kodel jis staiga taip susmuko? Kur dingo draugai, kodel taip tamsu pasidarė akyse, kodel jis negirdi šauksmo valio?... Kodel taip tvanku?..

sidėjus 14 v. baigėsi 16 v. 30 m. Kareiviai buvo patenkinti, tik ne visiems buvo aiški paslėpta mintis.

Daug „ponaičių“ buvo be diržų. Ar jiems nėra privalomas vid. tar. statuto 5 §? Atvedusiems komandas reikėtų to prižiūrėti.

R. B.

Vasario m. 16 d. mindaugiečių šeimoj. Sulaukus 16-os vasario 10 valandą visas 4. pėst. pulkas susirinko Panevėžio įgulos bažnyčion. Po pamaldų išsirikiavo prie bažnyčios aikštė, kur atvykęs pulko vadas sveikino karius.

Vakare pulkas ir kitos įgulos dalys Šaulių teatre išklause ltn. Matusevičiaus pranešimą. Jis bendrais bruožais nupiešė mūsų bočių darbuotę, kaip tai Gedimino, Algirdo, Kęstučio laikais. Ryškiai nupasakojo ir Lietuvos pirmutines atgimimo dienas. O taip pat apie 16 vasario dienos reikšmę.

Po paskaitos orkestras sugriežė tautos himną. Pulko vadas keliais žodžiais paminėjo žuvusius del nepriklausomydės, pagerbimui kurių sugriežta gedulos maršas.

Po pranešimų ltn. Bačkio pastangomis suvaidinta veikalėlis: „Vagys“.

Po šio viso, patenkinti ir smagus visi grįžo į kareivines. Ne tiktai visi girdėjo pranešimą, matė vaidinimą, bet svarbiausia ir pietums buvo parūpinta gera sriuba su nemažom porcijom kiaulienos, Tas dar labiau visus patenkino.

J. Gudelevičius.

Ir vaidatiečiai jau pabunda. Kada tik nepaimi skaityti „Karj“, visados atskleidęs vieną kitą lapą, pamatai ilgesnes ar trumpesnes žinutes iš įvairių mūsų kariuomenės dalių, kurios savo margumu puošia „Kario“ puslapius. Jose randi kaip kitos dalys veikia kaip darbuojasi. Tik iš mūsų įgulos, kitaip — 8-to p. K. K. Vaidato pulko gyvenimo retai, retai kada tesutiksi kokią nors žinutę.

8-tas pulkas, prie gerų norų, galėtų ne tik „Kary“ dalyvauti, bet ir namie rastų įdomaus, naudingo darbo. Dar 1925 m. pavasarį buvo kalbama apie išleidimą pulko laikraštuko vardu „Vaidatietis“, kurio veik visi kariai buvo susijdomavę, laukė jo pasirodant,

Sukaukęs paskutinės jėgas kelia Jonas it švino pripiltas blakstienas. Akimirksnis — jis vėl mato auksinius saulės spindulius, bėgančius pirmyn draugus, dar girdi valio...

— Valio, tėvynė!.. Keršto jiems keršto, nori šuktelėti Jonas. Ir jam rodosi, kad jis taip smarkiai suriko, kad jo balsas pasiekė gimtąjį kaimą, jo seną motutę, mylimą Marytę... išgirdo jį visa Lietuva...

Laiminga šypsena dabino sustyrusias Jono lūpas. Jis gulėjo negyvas...

Negirdėjo, kai grįžo draugai nugalėję lenkus, ne-juto, kai nešė jį į aukštą kapinių kalnelį, nematė kai paguldė jį šale mylimojo leitenanto šalčioj žemelėj. Žuvo didvyriai. Bet jų darbai gyvi ir šiandien. Jų vardas aukso raidėm įrašytas didžiulėj lentoje, kuri puošia kuopą. Jų niekad neužmirš, iki plaks bent vieno kario širdis...

J. Matusaitis.

Pagyre.

Vienas jaunikis nuvyko su piršliu pas panelę. Piršlys pamokė, kad jis kiek galėdamas girtus ir daugintų turta. Jaunikis giriasi: „Turiu vieną arkli“. Piršlys priduria: „Nerūstink Dievo, turi dvejetą. Jaunikis: „Turiu dvi karves.“ Piršlys: „Nemeluok, turi keturias.“ Jaunikis: „Tik visa nelaimė, kad viena akia nematau.“ Piršlys (išibėgęs): „Nerūstink Dievo, ir abiem nematai.“

Tačiau buvo tik kalbama, pakalbėjo ir vėl nutilo... o laikraštuko kaip nėra, taip nėra. Dalies laikraštis gyvenime iškelty daug naujo, ir kiekvienas, daugiau ar mažiau išsilavinęs karys, mėgintų savo plunksną. Rašinėti į „Kari“ dauguma nedrįsta, nes girdi: „aš blogai rašau, mano parašytų žinių „Karys“ nepriims — netalpys“. O juk daugumai mūsų gal ir nėteks pamatyti savo minties laikraščio skiltyse spausdintos: ir tik čia, kariuomenėj, einant dalies laikraščiui, tekty tuo pasidžiaugti...

Taip pat ir kitą švietimo šaką — sceną, vakarų renginį — visi senai užmiršo. Išsikėlus pulkui į naujai pastatytas kareivines, skaitykla, kurios salėje būdavo rengiami vakarai, lošiama, užsidarė ir apie keturius mėnesius jokios nuosavos salės pulkas neturėjo. Tik pradžioje šių metų vėl buvo atidarytas, taip vadinamas, „Virštarnybinių puskarininkių klubas“, kuriame prieš Užgavėnes surengta pora vakarų. Per tuos vakarus nieko nevaizdinta, tik šokta. Dar viena, kas suteikė kariams įdomesnę pramogėlę, tai — nepersenai Šiaulių „Kultūros“ b-vės kinoteatre buvo leidžiamas Šiller'o veikalas, Vinco Kudirkos į lietuvių kalbą išverstas, — „Vil'ius Tel'is“, ir šį veikalą turėjo progą pamatyti kariai. Atsidengus ekranui, pulko gydytojas ir švietimo komisijos pirmininkas majoras Domarkas, išaiškino veikalo turinį. Šia pramogėle visi liko patenkinti ir džiaugėsi pajavirinę savo gyvenimą.

Reikia tikėtis, kad ir 8-to pulko žinutės greitai laiku pradės margyt „Kario“ lapus, o namų gyvenimas liks linksmesnis.

Eilinis B. K-va.

Nuo Redakcijos. Malonu girdėti, kad pagaliau ir vaidatiečiai pabunda ir pasirodė viešai mūsų spaudoj. Tuos, kurie mėgintų šį tą rašinėti, bet nedrįsta, raginame pradrišti ir kviečiame „Kari“ bendradarbiauti. Jeigu kurių nors raštų negalėsime ištiesai įdėti laikrašty, tai įdėsime juos „Mūsų skaitytojų balsų“ skyriuj. Tuo būdu nė vienas raštas nepražus.

Tikrai kariškai pasielgė. „Šiaulietis“ rašo, kad vasario m. 26 d. Šiaulių turgavietėj kažkoks kaimietis pametė 8000 litų. Ejęs tuo tarpu užpakaly 8. pėst. pulko kareivis Amčentas Gužauskas ir pamatęs, kad kaimietis pametė piniginę, pakėlė ją ir radęs joje pinigus atidavė pametusiam.

Čia kareivis Gužauskas iš tikrųjų pasielgė taip, kaip mūsų kiekvienas kareivis privalo pasielgti.

Be kovos nėra teisės, kaip be darbo — nėra nuosavybės.

Užsieniai.

— **Lietuvis latvių parodoj.** Vasario 28 d. Rygoj atidaryta Latvijos fotografijos paroda, kurioj išstatė savo fotografijas ir Rygos lietuvis Barisa. Latvių spauda aukštai įvertina Barisos fotografijas; ypač daugiausia domėsi nuotraukomis iš Lietuvos.

— **Latviai bijo, kad jų lėtas nesuklupty.** Praeitais metais Latvijos užsienio prekybai neperpukliausiai klotosi. Del to Latvijos banko svetimos valiutos atsarga sumažėjo nuo 60 iki 30 milijonų latų (lėtas artį 2 litų). Latvijos vyriausybė pabūgo, kad tas nepakenktų lėto vertei ir susirūpino, kaip išlaikyti jo patvarumą. Pirmučiausia nutarė pakelti muitą įvežamiems į Latviją produktams, tikėdama sumažinti svetimų prekių įvežimą. Tačiau muitą pakelti nesutinka beveik pusė Latvijos seimo atstovų ir nežinia kuo viskas baigsis.

— **Estijos politinės partijos jau pešasi.** Šiais metais įvyks rinkimai ir į Estijos seimą. Estų politi-

nės partijos jau pradėjo smarkią rinkimų agitaciją. Rinkimuose dalyvauja 11 partijų.

— **Kuprota tik karstas išlygins.** Vokietijos atstovas Lenkijoj ir taip pat vokiečių gyventojų atstovai Lenkijos seime įteikė lenkų vyriausybei protestus del vokiečių persekiojimų Aukšt. Silezijoje ir kitose Lenkijos srityse.

— **Bijo Pilsudskio.** Lenkų politiniuose sluoksniuose kalbama, kad Pilsudskio šalininkai slaptai ruošiasi dabartinę lenkų vyriausybę nuversti. Vidaus reikalų ministris Rakčevič, pabūgęs Pilsudskio, grasina atsistatydinsias, jeigu jam neleisiam imtis apsaugos priemonių.

— **Se, tau, boba, ragaišj.** Kovo m. turėjusi įvykti Rygoj Suomijos, Estijos, Latvijos ir Lenkijos periodinė konferencija atidėta iki balandžio ar gegužės mėn.

Iš Estijos pranešama, kad sakyta konferencija būsianti paskutinė arba jos visai nebūsią. To priežastis yra Suomija, kuri daugiau nebenori su Lenkija panašiose konferencijose dalyvauti. Lenkai matydami Suomijos nusistatymo nebepakeisiam, pasiuntė į Helsinkį savo vieną atstovą socialistą, kad šis paveiktų į suomių kairiasias grupes. Bet ir šis, nabagas, grįžo atgal nieko nepešęs.

— **Tautų Sąjunga darbuojasi.** Kovo mėn. 8 d. prasideda Tautų Sąjungos posėdžiai. Juose ten sprendžiami Sąjungos tarybos praplėtimo klausimai. Į tarybos nuolatinius narius nori pakliūti Vokietija, Lenkija ir dar kelios valstybės. Šis klausimas kaskart aštrėja: vienos valstybės nori, kad būtų praplėstas tarybos narių skaičius o kitos priešingai — nenori.

Tuo tarpu užsienio spauda praneša, kad T. Sąjungos tarybos pirmam posėdy Vokietija būs išrinkta tarybos nuolatiniu nariu, o kitų valstybių priėmimo klausimą atidės iki rudens.

Karo kronika.

Lėls dar metus paaugti. Latvijos seimo, svarstant 1926 m. karo išlaidas, pareikštas krašto apsaugos ministerijai pageidavimas, kad ji paruoštų įstatymo projektą, kuriuo naujokus imtu kariuomenėn ne 20 metų amžiaus, kaip dabar, bet 21 metų. Šis įstatymo pakeitimas turės būti įvykdytas, jeigu ne šiais metais, tai ateinančiais.

Riestai nabagei. Praeitų metų pabaigoj lenkų vyriausybė del lėšų stokos paleido neribotoms atostogoms 1904 m. gimusius naujokus. Pastaruoju laiku, kaip praneša lenkų spauda, karo vyriausybė nutarė vėl pašaukti sakytus naujokus kariuomenėn.

Del lėšų stokos lenkų karo ministerija nutarė šiais metais nekelti karininkų į aukštesnį laipsnį.

Nepasitiki kalmynais. Sovietų Rusija pasiūlė Estijai sudaryti sutartį, kurioj pasižadėtų viena antros nepulti. Tačiau estai sutinka sudaryti tik tai trečiųjų teismo sutartį ir tai drauge su Latvija.

Kiek vienam gyventojui tenka karo išlaidų. Pasirodo, vienas gyventojas sumoka per metus įvairiose valstybėse: Sovietų Rusijoje 75 litų 85 centus, Rumunijoje — 26 lt. 50 ct., Latvijoje — 32 lt. 60 ct., Suomijoje — 37 lt. 75 ct., Lenkijoje — 55 lt. ir Prancūzijoje — 68 lt. 75 ct. Tokiu būdu pasirodo, kad tie, kurie labiausia „nusistatę“ prieš karą, yra didžiausi pastarojo rėmėjai.

Ruošiasi dujų karui. Anglijos karo ministerija pranešė, kad per pastaruosius du metus Anglijo padaryti 8.138 nuodingų dujų bandymai su įvairiais

gyvūnais, kurių 447 tuojau nugaišo¹ 1.132 reikėjo užmušti, nes buvo pavojingai nunuodyti, ir 345 išli-ko gyvi.

Cepelinas del 500 žmonių. Amerikos Jungt. Valstybių jūrų valdyba užsakė pastatyti didelį cepeliną. Jame tilps 500 žmonių ir bus ginkluotas greit šaudomomis patrankomis ir kulkosvaidžiais.

Naujos granatos. Jugoslavijoje padirbo naujas rankines ir šautuvų granatas. Jos sveria po 200 gramų; sprogstamos medžiagos turi po 80 gr. Rankinę granatą galės numesti 35 metrus tolimo, o šautuvų 177 mtr. Užtaisius sprogs per 6 $\frac{1}{2}$ sek.

Latvių kariai ves be leidimų. Latvių karo vyriausybė leido savo karininkams ir kareiviams vesti be leidimų. Tik apie vestuves reikės pranešti viršininkui.

Ispanai puola rifus. Ispanų kariuomenė Maroke smarkiai puola rifkabilus. Karalius įsakė, visiems ispanų kariams, grįžusiems iš Maroko į Ispaniją, vėl grįžti į karo lauką.

Prancūzai pavargsta. Prancūzų parlamentas, nežiūrind į krašto apsaugos ministerio pasipriešinimą, sumažino Maroko ir Sirijos karo reikalams išlaidas 1.000.000 frankų suma (arti 370.000 litų).

Sporto kronika.

Lietuva.

Nebūk per karštas — akys išdegsi. Klaipėdos kareivinių įgulos aikštėje įvyko futbolo rungtynės. Žaidė įgulos ir vietos lietuvių rinktinės 2 komanda su vietos vokiečių komanda. Rungtynės buvo draugiškos; baigėsi 2:3 vokiečių naudai.

Antrą kartą rungtynės įvyko tą pat dieną po pietų tarp pagarsėjusios Šiaulių LFLS komandos su vokiečių Lygos komanda. Šios rungtynės baigėsi 22:0 Lygos komandos naudai. Žinoma šiuo tarpu sunku spręsti ar šiauriniai silpniai buvo pasiruošę rungtynėms ar šiaip dėl kurių kitų priežasčių pralaimėjo. Tik gana to, kad jie prieš skaitlingus žiūrovus atsidūrė keblioj padėtyj.

A. Biveinis.

Lietuvos futbolo lygos metinis suvažiavimas įvyko š. m. kovo 7 d. Kaune. Suvažiavime dalyvavo Kauno ir Šiaulių miestų atstovai. Klaipėdos atstovai neatvyko. Jie pranešė raštu suvažiavimui, kad dabar prisideda prie Lietuvos futbolo lygos. Tokiu būdu futbolo lygai pavyko suvienyti visus Lietuvos futbolo vienetus.

Išrinktas naujas komitetas: pirmininku — Darius (LFLS); nariais Kiečiauskas (Kovas), Čirkvicas (KSK), Markevičius (LDS) ir Hasmanas (Makabi).

Suvažiavimas nutarė be tarpvalstybinių rungtynių Lietuva — Latvija, Lietuva — Estija suruošti rungtynes: Lietuva — Suomija ir Lietuva — Švedija. Iš šių rungtynių Kaune įvyks 3 ir vienos Taline.

Nukentėjo Kauno sporto organizacijos. Laikė potvynio labai nukentėjo 3 sporto organizacijos: Makabi, ŽAK ir KSK, kurių nuneštos aikščių tvoros, nameliai, irankiai ir įtaisymai. Tenka pasakyti, kad sakomos aikštės bus įrengtos ne greičiau, kaip už 2 mėnesių. Nuostolių padaryta arti 40-50.000 litų.

Futbolo sezonas prasidės anksti. Pirmos oficialės rungtynės įvyks jau balandžio mėn. 11 dieną. Prieš tai numatomos draugiškos rungtynės.

Spaudos apžvalga.

Latvija. Vis tik pabūgo. Po įvykių ties Podgajais latvių spauda apytikriai ir bešališkai aprašė lenkų užpuolimą. Bet lenkams šis latvių bešališkumas nepatiko. Lenkijos atstovas Latvijoje išrūgojo latvių spaudos vedėjui ir tas, matyt, tiek paveikė, kad po to pasirodė visiškai kitokios rūšies žinių. Štai ką susapnavo „Latvijas Kareivis“ savo 52(1770) Nr.: „Lietuvos vyriausybė esą įsakius Podgajų ginčo rajone pasienį saugoti nebe pasienio policijai, bet kariuomenei. Be to, naktimis Lenkijos Lietuvos siena esanti apšviečiama raketomis(?)“ (Visur mūsų pabraukta. R e d.).

Jau ką ką, bet išgirsti iš „Latvijas Kareivio“, kuriuo būdu jam pavyko raketas mūsų pasieny matyti, būtų iš tikrųjų labai įdomu.

Teisės tikslas — taika. Priemonės taikai pasiekti — kova. Iki to laiko, kol yra galima sulaužyti teises, o tas teisės kol mūsų žemė suksis aplink saulę, kova lydės teisę. Teisės gyvenimas — tai kova — kova tautų, vyriausybių, luomų ir atskirų asmenų. *Eringas.*

Atsiųstieji redakcijai spaudiniai.

„Pavasaris“. Paveiksluotas lietuvių katalikų jaunimo „Pavasaris“ sąjungos laikraštis. Nr. 4. 1926. II. 28. 32 p. (dvisavaitinis) Redaktorius J. Keliuotis.

Perskaitęs antraštę rodos, ką čia karys įdomaus galėtų sau rasti? Bet gyvenime pasitaiko daug dalykų, kurie vienaip, atrodo o ką kitą mums pasako, štai kad ir „Pavasario“ turinys. V. ltn. Jonuška. „Jaunimas ir kariuomenė“. Gražiai parašytas, taikomas vien jaunimui straipsnelis, kuriame tarp kitko sakoma: „Tinkamą paruošimą kario tarnybai galima gauti dar jaunimo organizacijose“. „Klaidinga žiūrėti į kareiviavimą, kaip į kokią sunkenybę“. Baigia sakydamas: Čia tu (jaunime. R. B.) turi ne tik norėti, bet taip pat mokėti ir galėti kovoti už tautos idealą“. Pr. Vaičiūčio „Žalgirio kova“ — eilės, J. Barčiaus „Karo muzėjaus 5 metų sukaktuvės“, P. Mikaičio „Gražina“ prie tilpusio, paimto iš „Kardo“ 4 Nr. š. m. paveikslas „Kunigaikštienė Gražina kovoja su kryžiuočiais“, a. a. ltn. K. Mailos (karo žvalgo) nekrologas: žuvo 1924. VII d. 31. Generolų: Žukausko, Ladygos ir a. a. Stanaičio paveikslai. Atrodo lyg tai būtų buvęs koks nors karinis leidinys. Tas turi mus — karius džiuginti, nes parodo, kad mums svarbūs įvykiai bei asmenys nepamirštami ir visuomenės. Be to, ten kareiviai suras naudingų skaitymų, kaip antai: „Pranas Vaičiūtis“ ir „Gražina“ p. Mikaičio parašyti. Patartina išrašyti net po kelius egz. kareivių klubams ir bibliotekoms. Kaina maža — tik 8 litai metuose, o naudos bus daug. *R. Burokas.*

TURINYS:

1. Kalkime geležį, kol karšta.	93
2. Lietuvos gyvenimas	94
3. Kipras Petrauskas	95
4. Kariuomenės ir kultūros švietimo darbas	96
5. Kariuomenės gyvenimas	98
6. Užsieniai	99
7. Karo kronika	99
8. Sporto kronika	100
9. Spaudos apžvalga	100
10. Atsiųstieji redakcijai spaudiniai	100
Atkarpoje: Kritusiems dėl Nepriklausomybės	95
Valio, tėvyne!	95

Leidžia Vyr. Št. Karo Mokslo Valdyba

Redaktorius mjr. J. Tomkus.

Valstybės Spausdavė Kaune, kampas Duonelaičio ir Gedimino g.

Karininkų Ramovės

89 391121